

Norsk-svensk parlör inom övningsplanering

(version nov-2021)

Svenska ord brukade vid övningsplanering och -utvärdering

Svenska	Norska (bokmål)
A	
aktör	aktør
B	
beslutsfattande	beslutningstaking
brytpunkt	venteplass for hjelpestyrker
E	
ensam	alene
erfarenhet	erfaring
Exonaut (från 4C Strategies AB)	digital spillstøtte for øvingsledelse, spilledelse og motspill
F	
funktionsövning	funksjonsøvelse
fältenhet (se 'övning med fältenheter')	fysiske objekter utplassert på øvingsplassen
förarbete	forarbeide
förmåga	kompetanse, evne
G	
genomförande	gjennomføring
givare	givere (se DSBs Metodehefte: Spilløvelse eller MSBs ordlista)
H	
händelse	hendelse, tilfelle (se MSBs ordlista)
händelsepunkt	(se MSBs ordlista)
I	
inspel, inspelslista	innspill, dreiebok
K	
kaskadeffekter	kaskade-effekter = en serie følgefeil; ringvirkninger, trekkspill-/dominoeffekter
kärngrupp, kärntrupp	kjernegruppe
L	
ledare	leder (<i>substantiv</i>)
leder (att leda)	leder (<i>verb</i> , å lede)
ledning	ledelse
LU = lokal utvärderare	lokal evaluator
LÖL = lokal övningsledare	lokal øvingsleder
lägesuppfattning	situasjonsbevissthet
M	
modul (övningsmodul)	(se DSBs Metodehefte: Spilløvelse eller MSBs ordlista)
moment, momentbeskrivning	(se DSBs Metodehefte: Spilløvelse eller MSBs ordlista)
motspel	motspill
mäta	måle
mätbart	målbart

N	
NAFS	svensk nasjonalt senter for koordinering av internasjonale og tverrsektorielle øvelser
O	
observationspunkt	(se MSBs ordlista)
P	
planläggning, planering	planlegging
planeringsorganisation	planorganisasjon (MeTracker)
projektägare	prosjekteier
R	
ramar /ramarna	rammer / rammene
roll, roller	rolle, roller
RÖ = regional samverkansövning	(se MSBs ordlista)
S	
sambandskatalog	kontaktinformasjon til øvingslederne
SAMÖ = (nationell) samverkansövning	MSB leder større tverrsektoriell samvirkeøvelse hvert fjerde år (neste i 2020)
seminarieövning	diskusjonsøvelse
simuleringsövning med motspel	øvelse med motspill
specifik förmåga	profesjonsspesifikk kompetanse
syfte ("syfte, mål, indikatorer"), [avsikt, ändamål]	hensikt («hensikt, mål, indikatorer»), [formål]
T	
tvärsektoriell övning	tverrsektoriell øvelse
träning	trening (avser oftast sådant som inte ingår i samverkansövningar)
U	
upplärning	opplæring
utbildning	utdanning
utvärdering	evaluering
Å	
åtgärd	Tiltak
Ä	
ändamål, se 'syfte'	Hensikt
Ö	
övning	Øvelse
övning med fältenheter	fullskalaøvelse
övningsledare	øvingsleder

Norska ord som brukes hved planlegging og evaluering av øvelser

Norsk (bokmål)	Svensk
A	
aktør	Aktör
alene	Ensam
B	
bakteppe	bakgrund, förhistoria, back drop
beslutningstaking	beslutsfattande, ta beslut
D	
diskusjonsøvelse	seminarieövning (ej övn. i diskussionsteknik)
dragspelseffekter	sidoeffekter, följdverkningar; se 'ringvirkinger'
dreiebok	manus (körschema) för övningsledningen
E	
evaluering	utvärdering
evne	förmåga
eksisterende	befintlig(a), existerande
F	
forarbeide	förarbete
formål	ändamål, avsikt, syfte
for tiden	för tillfälligt, för närvarande
fullskalaøvelse	övning med fältenheter
funksjonsøvelse	funktionsövning
G	
givere	givare (person i motspel som levererar inspel)
gjennomføring	genomförande
gjennomføringsdirektiv (DSB)	genomföringsdirektiv innehåller all praktisk information (jfr 'øvingsdirektiv')
H	
hensikt (hensikt, mål, indikatorer)	syfte (syfte, mål, indikatorer), ändamål
I	
innspill	inspel (de enskilda input som ges till de övande utöver instruktioner från spelledningen)
K	
kaskadeeffekter	kaskadeffekter = (oförutsedda) följdverkningar
kjernegruppe	kärngrupp, kärntrupp
kompetanse	förmåga
kontrollfunksjon / lokal øvingsleder	se 'lokal øvingsleder'
L	
ledelse	ledning
leder	<i>substantiv</i> ledare, <i>verb</i> leder (att leda)
lokal øvingsleder	lokal övningsledare (LÖL)
M	
milepæl	milsten, milstolpe
moment	moment (se DSBs Metodehefte: Spilløvelse eller MSBs Ordlista)
motspill	motspel (människor, s.k. givare/givere, som ger realistisk input, s.k. inspel/innspill, till de övande under en simuleringsövning)
måle	mäta
målbart	mätbart

N	
nasjonal øvelsekalender	(norsk) nasjonell øvningskalender, databas med planlagde og gjennomførte øvinger i Norge
NØEF = Nasjonalt øvelses- og evalueringsforum	Nasjonelt øvnings- og utvärderingsforum (Norge), innrettet av DSB 2013, inkl. repr. fr. alle myndighetsnivåer samt privata aktører
O	
omforent («I hvilken grad har øvingsdeltakerne oppnådd en omforent beslutning om tiltak?») <p>opplæring</p>	enad, samlet <p>opplærning</p>
P	
planlegging	planlegging
planorganisasjon	planeringsorganisasjon
prosjekteier	prosjektägare
R	
rammer / rammene	ramar /ramarna
referent	rapportør (skriver fortløpende ned vad som händer under en seminarieövning)
responscelle (DSBs Metodehefte: Spilløvelse «I tillegg til givene som sitter i modulene, kan øvelsen benytte responsceller.»)	representanter från verksamheter som inte deltar i spelövningen men som spelstaben kontaktat i förväg för att de övande ska kunna få respons från dessa (alltså, ej 'givare/givere')
ringvirkinger	sidoeffekter, spridningseffekter, kaskadeffekter (jfr uttrycket "ringar på vattnet")
roll, roller	roll, roller
S	
situasjonsbevissthet	lägesuppfattning
SNØ = Sivil nasjonal øvelse	årlig norsk övning av centrala delar av statsförvaltningen; tvärssektoriell övning
spilløvelse	simuleringsövning med motspel (ej fältövning)
T	
talerekkefølge	talarordning (om seminarieövningsdeltagare inte kan yttra sig fritt eller begära ordet; se DSBs Metodehefte: Diskusjonsøvelse)
telleøvelse	räkneövning (räkna/estimera antalet skadade)
tidsakse	tidsaxel
trening	träning (avser oftast sådant som inte ingår i samverkansövningar)
trinn / omgang	omgång
U	
utfordring	utmaning
Æ	
	('æ' förekommer inte ofta i norsk skrift)
Ø	
økt	ökad, men också omgång, session, halvdag
øvelse	övning (i dessa sammanhang menas flerpartsövning)
øvingsleder	övningsledare
øvingsdirektiv (DSB)	övningsdirektiv täcker inneh., syfte, scenariotema (jfr 'gjennomføringsdirektiv')
Å	
	('å' är sista bokstaven i norska alfabetet)

Hur parlören används

För att söka på det andra språkets ord måste en användare ha tillgång till tangenter för ö/ø och ä/æ vilket försvårar användning av en enkel fil snarare än ett system, men man kan lösa ö/ø-dilemmat genom parallellskrivningar för att underlätta ordsökning (i denna fil finns flera exempel; sök 'övelse' med svenskt tangentbord för att finna norska 'øvelse').

Parlören är uppdelad på krishantering och övningsplanering. Detta är övningsplaneringsdelen. Den kan inkluderas bland dokument i övningsbanken medan ordlistorna för de övande kan ligga som ett öppet webbdokument för enkel åtkomst under övningar, men båda läggs också på www.criseit.org/resultat. I parlören för övningsdeltagare finns mer information om källorna för ordlistorna.

Förkortningar: Ibland kan det vara en uttydning av en förkortning man söker snarare än en motsvarighet i det andra språket för begreppsinnhållet. Därför listar parlörerna (i synnerhet den för de övande) både förkortning och fullständig benämning på samma rad och i samma kolumn, medan samma rad i översättningskolumnen anger en förklaring eller motsvarighet inom det andra språket/landet.

Inomspråkliga barriärer: olika benämningar inom respektive språkområde

De olika benämningarna på roller internt inom länderna (t.ex. på svenskt håll säkerhetssamordnare, beredskapssamordnare, med flera beteckningar på samma funktion) kan utgöra en barriär för samverkan och planering av samverkansövningar även när samverkan och samverkansövningar ska planeras mellan aktörer i de båda länderna. Det kan därför vara av vikt att utöka parlören med en inom-norsk och en inom-svensk begreppslista.

Parlörens ursprung

Denna parlör togs fram inom Interreg-projektet CriseIT och har uppdaterats under Interreg-projektet CriseIT 2. För mer information, se www.criseit.org